

К.: НПУ, 2005. – 196 с.; Ключко А. Педагогічні умови формування професійних здібностей вихованців ліцеїв юридичного профілю: Дис... канд. пед. наук: 13.00.04 / Харківський держ. пед. ун-т ім. Г.С. Сковороди. – Х., 2001. – 221 с. – Бібліогр.: арк. 166-187.

⁷ Коваленко Е. Дидактические основы профессионально-методической подготовки преподавателей специальных дисциплин: Дис... доктора пед. наук: 13.00.04 / Институт педагогики и психологии проф. образования АПН Украины. – Х., 1999. – 407 с. – Бібліогр.: л. 382-407; Ковальчук В. Модернізація професійної та світоглядної методології

підготовки сучасного вчителя: Дис... доктора пед. наук: 13.00.04 / Институт вищої освіти АПН України. – К., 2005. – 406 арк. – Бібліогр.: арк. 367-396.; Кремень В. Неперервна професійна освіта: філософія, педагогічні парадигми, прогноз: [Монографія]. – В.П. Андрущенко, І.А. Зязюн, В.Г. Кремень та ін.; В.Г. Кремень (ред.); АПН України, Інститут педагогіки і психології професійної освіти. – К.: Наукова думка, 2003. – 854 с.

⁸ Богданов В. Авторитет як предмет соціально-філософського аналізу: Дис... д-ра філософ. наук: 09.00.03 / Київський ун-т ім.Тараса Шевченка. – К., 1997. – 374 л. Затв. 18.12.97, 003637.

УДК: 351.756

© Максим Ярмистий
(м. Чернівці)

ПОЛІТИКО-АДМІНІСТРАТИВНИЙ НАПРЯМ ОПТИМІЗАЦІЇ ІНСТИТУЦІОНАЛЬНОЇ СИСТЕМИ РЕГУЛЮВАННЯ МІГРАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ

В статті розглядається політико-адміністративний напрям вдосконалення інституціональної системи регулювання міграційної політики як політико-правові, організаційно-адміністративні та інформаційні засоби і форми упорядкування структурно-функціональної системи з метою забезпечення формування та реалізації державної міграційної політики на центральному та місцевому рівнях відповідно до суспільних потреб.

Ключові слова: міграційна політика, інституціональна система, політичне та адміністративне регулювання.

Maxym Yarmystyi. Political and administrative optimization of institutional system of migration policy regulation and control. In the article the political and administrative direction of improvement of institutional control system migration policy as political, legal, organizational and information management tools and forms of structural and functional arrangement to ensure the development and implementation of state migration policy at central and local levels in accordance with the needs of society.

Keywords: migration policy, institutional system, political and administrative regulation.

Maksym Yarmystyi. Direcția politico-administrativă în optimizarea sistemului instituțional de reglementare a politicilor de migrație. În articol este abordat subiectul de îmbunătățire a sistemului instituțional de reglementare a politicii de migrație ca mijloc și formă de organizare a sistemelor structurale și funcționale, politice și juridice, politico-administrative etc. Se menționează despre punerea în aplicare la nivel central și local a politicilor în domeniul migrației, în conformitate cu cerințele societății.

Cuvinte cheie: politica de migrație, sistem instituțional, controlul politic și administrativ.

В політичній системі суспільства державні інститути та неурядові організації з питань реалізації міграційної політики здійснюють різноманітні фу-

нкції та забезпечують регулювання міграційних процесів. Дієвість інституціональної системи визначають за допомогою багатьох ознак. Серед них на перші місця висуваються наступні: рівень забезпечення прав і свобод громадян щодо пересування територіями, створення сприятливих правових умов для ефективного її функціонування; надання державою необхідних адміністративних послуг; забезпечення співпраці та її інтеграції у глобальні та регіональні міжнародні структури. Забезпечення ефективної інституціональної системи залежить від багатьох чинників, які передбачають нормативно-правове забезпечення функціонування суспільних інститутів; збалансований механізм стримування і протидії у системі державної влади шляхом розмежування компетенції між державними інститутами; децентралізацію політико-адміністративних повноважень, забезпечення реальних повноважень регіональним органам влади та органам місцевого самоврядування; розмежування політичної та адміністративної компетенції; створення сприятливих правових умов для розвитку громадських організацій та інститутів прямої демократії. В цьому контексті важливим є дослідити політико-адміністративні особливості удосконалення інституціональної системи регулювання міграційної політики на загальнодержавному та на регіональному рівнях.

Ефективність міграційної політики держави, як зазначає М. Чугуєвська, найперше залежить від того, наскільки якісно та злагоджено працюють відповідні організаційно-структурні утворення, наскільки відпрацьований механізм управління міграційними процесами та впливу на їхнє регулювання¹. О. Малиновська, розглядаючи стан і перспективи міграційної політики України, акцентує увагу на вдосконаленні нормативно-правової бази та розробки концепції міграційної політики, проблемі інституційного забезпечення реалізації мі-

раційної політики держави. Науковець розглядає основні напрями удосконалення міграційної політики: нормативно-правовий, інституціональний та організаційний, який має відбуватися на основі комплексного підходу із врахуванням усіх потенційних вигод, що може принести Україні міжнародна мобільність разом із обумовленими нею ризиками та викликами². Разом з тим, в сучасній науковій літературі відсутня єдина класифікація механізмів та засобів регуляторного впливу на міграційні процеси. М. Булій, вивчаючи проблему державного регулювання зовнішньої міграції робочої сили в Україні, вказує на декілька напрямів регуляторного впливу: правовий - формування міграційного законодавства, моніторинг міжнародних угод; економічний – забезпечення бюджетних асигнувань, запровадження митних і податкових пільг; організаційно-адміністративний – перерозподіл повноважень і функцій, розгортання співробітництва з міграційними службами інших країн, розробка міграційних програм, контроль зовнішньої міграції робочої сили; соціальний – системи зарахування часу роботи за кордоном у трудовий стаж; інформаційний – моніторинг міграційних процесів, проведення інформаційних компаній³. О. Горобець вказує на п'ять напрямів: політико-правовий – створення належної правової бази; економічний – трансформація економіки; соціальний – створення комфортних умов пересування, проживання і відпочинку; медико-оздоровчий – профілактика захворювань, доступне й гарантоване лікування; морально-психологічний – виховання національної свідомості та патріотизму⁴. Подібні напрями удосконалення регулювання міграційної політики розкривають В. Брич і П. Шушпанов: нормативно-правовий – удосконалення законодавства України у сфері трудової еміграції та імміграції; організаційний – укладання договорів з іншими країнами щодо легального працевлаштування українських громадян, захист їх прав та інтересів, проведення заходів з професійної реабілітації тих, хто повернувся, залучення їх до трудової діяльності; адміністративний – видання віз іноземним громадянам для праці в Україні, ліцензування кількості та якості посередницьких фірм, що займаються працевлаштуванням за кордоном; інформаційний - надання інформації про робочі місця, міждержавні угоди у сфері трудової міграції, українське законодавство і законодавства інших країн в галузі міграції⁵.

На увагу заслуговують всі напрями регулювання міграційної політики. Разом з тим, у період політичних змін в країні набирає ваги питання щодо подальшого удосконалення інституціональної системи регулювання міграційної політики шляхом політико-адміністративного впливу. Визначення основних форм політико-адміністративного регулювання та обґрунтування необхідності їх еволюції визначається також євроінтеграційним та глобалізаційним контекстом політичного процесу. Тому повинно бути розуміння того, що без визна-

чення чітких форм політико-адміністративного удосконалення інституціональної системи подальша реалізація міграційної політики в Україні буде малоефективною. Політико-адміністративний напрям удосконалення інституціональної системи регулювання міграційної політики – це узяття в єдності політико-правових, організаційних, адміністративних та інформаційних засобів і форм, за допомогою яких упорядковується структурно-функціональна система; розподіл повноважень та взаємодія між структурами інституціональної системи що покликані забезпечити формування та реалізацію державної міграційної політики відповідності до суспільних потреб. Оскільки у наукових працях ще немає чіткого переліку політико-адміністративних форм удосконалення інституціональної системи, то пропонуємо авторську класифікацію форм відповідно до політико-адміністративних функцій з питань міграційної політики.

Першою і основною формою політико-адміністративного напрямку оптимізації інституціональної системи є політико-правова форма. В політичному аспекті форма правового регулювання – це зовнішнє вираження політичного рішення, що прийнято з метою реалізації державної політики у відповідній сфері суспільних відносин суб'єктом владних повноважень. Як зазначають О. Скакун та Н. Подберезський, механізм правового регулювання – це узяття в єдності система політико-правових засобів, способів (методів) і форм, за допомогою яких нормативність права переводиться в упорядкованість суспільних відносин, задовольняються інтереси суб'єктів права, встановлюється і забезпечується правопорядок⁶. Дане визначення з теорії права можна використати і з метою висвітлення сутності міграційних процесів у політичному аспекті. Поняття форми як складової частини механізму правового регулювання використовується в теорії для розкриття взаємодії різних елементів правової системи, за допомогою яких здійснюється регулятивний вплив на суспільні відносини з метою їх впорядкування⁷. Незважаючи на досить широкий перелік нормативно-правових актів, що діють в Україні, необхідно вирішити питання щодо розроблення нормативно-правових актів, які б відповідали сучасним умовам розвитку держави та необхідних для удосконалення інституціональної системи державного регулювання у сфері міграції. Так, тривалий час відбувається обговорення проблеми розробки та прийняття таких законопроектів, як «Про основні засади державної міграційної політики України»⁸, «Про Державну міграційну службу України»⁹. Політико-правового рішення потребує питання щодо формування структурно-функціональної системи регуляції міграційної політики, яке би забезпечило розподіл певних інституцій з повноваженнями політичного спрямування та адміністративного.

Однією з важливих форм політико-адміністративного напрямку є організаційно-адміністративна форма, яка передбачає ефективне виконання, удо-

скоалення та перерозподіл управлінських функцій з питань регулювання міграційної політики. До організаційно-адміністративних функцій можна віднести - формування єдиної системи обліку даних по існуючих потоках мігрантів що забезпечує проведення прогностичних розрахунків (як короткострокових так і довгострокових), експертних оцінок та інших статистичних досліджень та проведення належного аналізу міграційної ситуації в Україні; допомога трудовим мігрантам щодо організації та забезпечення виїзду за кордон осіб та надання їм необхідної допомоги при подальшому його там перебуванні¹⁰; формування внутрішньої міграції в Україні, що дозволяє забезпечити споживчий обмін між регіонами з використанням ринку товарів та послуг; забезпечення необхідних санітарно-епідеміологічних умов у відношенні мігрантів, підготовка спеціалістів для роботи з мігрантами (організація груп добровольців-психологів, соціологів, медичних працівників, працівників дитячих установ, соціальних працівників і інших фахівців); випуск інформаційно-довідкових бюлетенів, коментарів до правових актів з проблем міграції, методичних рекомендацій і посібників¹¹ та інші.

Разом з тим, визначальними функціями є організаційно-адміністративні функції політичного спрямування без яких інституціональна система регулювання міграційної політики є малоефективною. Так, важливою політико-управлінською функцією державних і суспільних інститутів є розробка міграційного плану (стратегії, концепції, програми) розвитку держави – комплексного проекту дій по реалізації державної міграційної політики. На стратегічному етапі визначаються національні інтереси та їх пріоритети в сфері державної міграційної політики; формуються правові засади для побудови, розвитку інституціональної системи у сфері міграції та управління цією системою; формуються основні організаційні засади кадрового, фінансового, матеріально-технічного, інформаційного та інших видів стратегічного забезпечення системи управління у сфері міграції; здійснюється стратегічне прогнозування розвитку інформаційних ресурсів у сфері міграції та прийняття політичних і політико-правових рішень щодо удосконалення системи управління цією сферою. На підставі головної стратегічної цілі державної міграційної політики щодо інформаційних ресурсів визначаються функції та їх раціональне розподілення між організаційними структурами, що створюються для досягнення стратегічних цілей. План (стратегія, концепція, програма) повинен розроблятися на підставі прийнятих і діючих нормативно-правових актів з врахуванням існуючої міграційної ситуації та її перспектив, а також особливостей соціально-економічного і політичного розвитку України. Єдиний підхід у реалізації державної міграційної політики, сприятиме чіткому обліку міграційних потоків та контролю за міграційною ситуацією в Україні, та відповідно забезпечить ефективне уп-

равління міграцією, зокрема шляхом прийняття узгоджених з інтересами суспільства політичних рішень.

Міжнародна співпраця також потребує організаційно-адміністративних засобів в рамках політико-правового співробітництва з міжнародними організаціями та іншими державами в рамках ООН по виробленню міжнародної політики. Участю в засіданні Генеральної Асамблеї ООН, Раді Безпеки ООН, Економічній і Соціальній Раді ООН, і Комітетів ООН по правах людини діяльність України не обмежується. Україна бере участь як у міжнародних, міждержавних, так і у неурядових організаціях, у тому числі в Міжнародній організації Праці, Міжнародній Організації Міграції, Організації з безпеки і співробітництва в Європі і багатьох інших. Ця діяльність України спрямована на: регулювання міграційних потоків в Україну на міждержавному рівні, шляхом укладення відповідних договорів та угод; залучення України у світовий міграційний процес для участі та діяльності міжнародних організацій з питань міграції; взаємодія з міграційними службами іноземних держав з метою захисту прав населення, етнічно пов'язаного з Україною; встановлення і розвиток ділових контактів з спілками підприємців країн-імпортерів робочої сили; розроблення системи заходів для підтримки української та інших україномовних діаспор зарубіжних країн з метою збільшення їх внеску в розширення і зміцнення політичних і економічних зв'язків цих держав з Україною.

Робота з неурядовими організаціями з питань міграції сприяє діяльності добродійним організаціям і фондам у наданні прямої допомоги мігрантам, у першу чергу – соціально-незахищеним категоріям, а також брати участь у розробленні механізму ефективного залучення коштів вітчизняних приватних фондів для реалізації міграційних програм, шляхом створення системи пільг у їхньому оподаткуванні і кредитуванні. Не менш важливе значення має діяльність органів державної влади по створенню разом з професійними спілками механізму захисту трудових та соціальних прав мігрантів. Вони повинні сприяти мігрантам в організації ними суспільних об'єднань з метою розвитку їхньої самодіяльності і самозабезпечення. Не залишаються осторонь і релігійні організації. Органам державної влади необхідно залучати їх до реалізації адаптаційних програм, по здійсненню мігрантами права на свободу релігійних переконань, до обслуговування пунктів первинного прийому і центрів тимчасового розміщення мігрантів, організації допомоги в стаціонарних установах соціального обслуговування. Важливою також повинна бути співпраця органів державної влади з громадськими організаціями з метою обговорення державних ініціатив у сфері формування міграційної політики, зокрема залучення громадських організацій до обговорення нормативно-правових актів у сфері міграції.

Функціонування інституціональної системи неможливе без її інформаційного забезпечення. Оскільки політична система є цілісним утворенням, то саме її інформаційне забезпечення є інституціонально-творним чинником політичної структури загалом, а отже – і міграційної політики зокрема. Мова йде про те, що, як стверджують А. Чічановський, В. Шкляр та О.Стариш, «будь-яка взаємодія починається й відбувається в процесі обміну інформацій, а результати взаємодії досягаються завдяки якісним (сутнісним) характеристикам складових інформаційного взаємовпливу»¹². На думку автора, інформаційне забезпечення проведення державної міграційної політики має профілактично-упереджувальну функцію, оскільки саме вчасне інформування та надання роз'яснень суспільству про ті чи інші небезпеки чи негативні наслідки нелегальної міграції сприятиме зменшенню порушень у сфері міграції та нормалізації міграційної ситуації по країні в цілому.

На кожному етапі розвитку суспільства інформація як форма знання відігравала вирішальну роль у його системному функціонуванні. Для мігрантів інформаційне забезпечення є особливо важливим, оскільки будь-хто серед них не лише змінює місце проживання, а й потрапляє з одного соціального середовища до іншого. Проблеми адаптації, житла, працевлаштування, забезпечення прав та свобод – найважливіша інформація, якої потребує мігрант. Не менш важливим є інформаційне забезпечення державних структур, які розробляють та реалізують міграційну політику. Враховуючи зазначене, потребують розгляду такі питання, як джерела збору інформації; способів збору інформації; достовірності отриманої інформації; шляхів реагування на інформаційні провокації; взаємовідносин між ЗМІ та державними органами, що здійснюють свої повноваження у сфері міграції; взаємообміну інформацією між державними органами; інших сфер інформаційного забезпечення міграційної політики.

Проаналізувавши працю російських науковців «Міграційна політика в зарубіжних країнах та Російській Федерації: досвід порівняльного аналізу», зокрема, що стосується питань, інформаційного забезпечення міграційної політики, автором виділено ряд проблем, пов'язаних зі статистичною інформацією стосовно міграції, що притаманні для інформаційного забезпечення міграційної політики і в Україні: непристосованість існуючих систем для обліку мігрантів різних категорій; відсутність сталої традиції обліку мігрантів; відставання інституційної бази обліку мігрантів залежно від вимог змінної міграційної та геополітичної обстановки. Нормативні акти, які регламентують процедуру обліку, приймаються з запізненням; відсутність координації у діяльності різних відомств, що ведуть облік населення та територіального руху всередині країни, за її межі та із-за її меж; відсутність ефективної системи контролю над якістю збору і обробки даних; відсутність традиції та системи

коригування даних, отриманих після реформування або внесення змін в існуючі системи збору даних про міграцію¹³.

Вказані проблеми в значній мірі створюють умови для вільної інтерпретації та зловживання даними на темі міграції, а це, у свою чергу, формує у суспільній свідомості неприязнь до мігрантів. Сьогодні ЗМІ та державні органи не дають об'єктивної інформації про масштаби міграційних процесів, причини та мотиви міграційної активності. Одним із джерел інформації з цих питань є наукові семінари, конференції, круглі столи, які надають виважену інформацію, базовану на результатах соціологічних досліджень, аналізі ЗМІ, статистичних даних, досліджень науковців. На думку Н. Малікової, висвітлення міграції у ЗМІ позначено певними інформаційними парадоксами до яких можна віднести: парайнформаційний, коли з'являється усна, емоційно забарвлена інформація алармістського характеру, що заміщує сучасні ЗМІ; нехтування науково обгрунтованої інформації про етносоціальну специфіку ресурсного потенціалу (можливості) адаптації етнічних груп біженців та вимушених переселенців у полярному соціальному, етнопсихологічному, етнокультурному та екологічному середовищі нового місця проживання, яке нав'язувалося волонтаристськими методами ще радянського керівництва; надання інформаційного забезпечення державним структурам за рахунок не держбюджету, а іноземних фондів; діяльність псевдо-знавців інформаційного процесу, коли колишні мігранти та біженці формують хибну громадську думку та використовують зарубіжні гранти в неналежний спосіб; дезінформація стосовно етнічних біженців та мігрантів, яку дають деякі ЗМІ із метою розпалювання ворожнечі; віртуальний характер інформації «про нелегалів». Розглядаючи проблеми масової міграції етнічних біженців, Н. Малікова доходить висновку, що саме через недостатнє інформаційне висвітлення біженці були позбавлені компенсаторно-психотерапевтичної підтримки, тоді як «основна ідеолого-пропагандистська функція виконувалася трансляванням офіційних пропагандистських кліше, які не несуть об'єктивної інформації»¹⁴.

Один із каналів впливу ЗМІ на масову свідомість переконливо характеризує професор В. Різун: «На основі емоційно-дійового рівня поступово формується раціональний – загальнодоступні знання, інформація, що обговорюється, соціальні очікування людей, оцінки подій, думки, соціально-політичні цінності. Так формується раціональний рівень через чутки та засоби масової комунікації»¹⁵. Тут ідеться про свідоме зловживання владою, яку мають мас-медіа, висвітлюючи міграційні питання. Адже ксенофобія, неприязнь до чужинців (інших етносів, релігійних меншин, мігрантів) стає ознакою суспільства, про що не можуть не писати ЗМІ, які є індикатором суспільства.

На думку російського дослідника О. Малашенка, «чеченофобія» як окремий випадок «кавказо-

фобії» вкорінилася, незважаючи на зусилля більшості російських ЗМІ створити позитивний образ знедоленого, але гордого чеченця»¹⁶. Отже, нагнітання «мігрантофобії» відбувається за сприяння певних політичних сил і відвертої допомоги ЗМІ. На наш погляд, змінити думку про мігранта як «загрозу національній безпеці» можливо лише за здійснення виваженої міграційної політики в державі, яка підтримує діалог зі ЗМІ та формує власну інформаційну політику у сфері міграції.

Стосовно проблеми дезінформації з боку представників ЗМІ зазначимо, що заради сенсації журналісти майже завжди нехтують міграційну статистику та наукову літературу з міграції, можливість отримання «смажених» даних від дослідників. Мова йде не тільки про цілеспрямовану дезінформацію стосовно міграційної ситуації, що пов'язана з інтересами певних політичних кіл, а й про явище, коли більшість представників ЗМІ не вважають за потрібне користуватися статистикою, висновками спеціалістів, дослідників проблем міграції. Висвітлення питання міграції у газетах він зазначає: «Газетні публікації у сукупності свідчать про те, що реальна міграційна політика дуже далека від офіційної». На думку В. Переведенцева, «чиновники у своїй масі ігнорують офіційну демократичну міграційну політику», ... «в більшості випадків продовжується застаріла радянська політика, головним засобом якої було адміністративне регулювання міграції за допомогою «паспортного режиму»¹⁷.

Відомий той факт, що ЗМІ формують громадську думку, тобто налаштовують масову свідомість на ті чи інші настрої, симпатії чи антипатії. Для нас важливо дослідити, яку психологічну атмосферу в суспільстві стосовно мігрантів створюють ЗМІ. Адже важливе значення має тон спілкування ЗМІ з аудиторією. Він повинен бути товаришським, поважним, тактовним, а не створювати міжгетнічну напруженість. На думку Л. Дробіжевої, засоби масової комунікації безпосередньо впливають на міграційні процеси. Авторка продовжує тематику зазначеної нами вище проблеми формування негативних стереотипів, нагнітання «мігрантофобії» засобами масової інформації та розмірковує про реакцію мігрантів на таку суспільну атаку. Думка дослідниці стосовно масової депресії та стресового стану мігрантів є цілком логічною, але вона замислюється й над впливом ЗМІ на суспільство з другого боку – формування психологічного стану етнічної спільноти, що домінує¹⁸.

Для формування інформаційного простору державної міграційної політики в Україні необхідно враховувати ряд обставин, що впливають на інформаційне забезпечення, зокрема:

- розширення можливостей для реалізації конституційних прав громадян на інформацію та свободу інформаційної діяльності, зростання потреб суспільства в інформаційній взаємодії як всередині країни, так і поза нею;

- інтенсивний розвиток глобальної інформаційної інфраструктури, інтеграційні процеси України у світове інформаційне співтовариство;

- інформаційні ресурси, інформаційна інфраструктура в сучасних умовах є ключовим знаряддям в міжнародній боротьбі за світове лідерство, за досягнення певних стратегічних і тактичних політичних цілей;

- володіння інформацією, належне інформаційне забезпечення органів державного управління, є основою успішної боротьби із сучасними проявами тероризму, екстремізму, розпалювання *національної*, расової чи *релігійної* ворожнечі, нелегальної міграції;

- використання інформаційних мереж і систем обробки інформації, з метою підкорення економіки та політики супротивника¹⁹.

На нашу думку, більшість конфліктних ситуацій з міграційних питань виникає через недотримання проголошеної міграційної політики. Стрімкий і глобальний розвиток інформаційної сфери, сучасних інформаційних технологій, значною мірою впливає на інформаційне забезпечення міграційної політики в державі, а інформаційні ресурси в сучасних умовах стають важливим фактором її формування. Створення збалансованої інформаційної інфраструктури, спроможної забезпечити формування, поширення й ефективне використання і захист інформаційних ресурсів, що стосуються міграційної політики, в першу чергу залежить від чіткого законодавчого визначення системи поглядів на цілі, завдання і основні напрями інформаційної політики у сфері міграції.

Політико-адміністративний напрям передбачає комплексний підхід щодо застосування політико-правових, організаційно-адміністративних та інформаційних засобів і форм оптимізації інституціональної системи регулювання міграційної політики на центральному та регіональному рівнях. Необхідність комплексного запровадження політико-адміністративних форм є очевидним, оскільки, єдиний підхід у формуванні та удосконаленні інституціональної системи забезпечить ефективне управління міграцією, зокрема шляхом прийняття узгоджених з інтересами суспільства політичних рішень.

¹ Чугуєвська М. Проблемні аспекти правового регулювання працевлаштування громадян України за кордоном / М. Чугуєвська // Віче. – 2012. – № 24. – С.22–25.

² Малиновська О. Міграційна політика України: стан і перспективи розвитку / О. Малиновська. – К.: НІСД, 2010. – 32 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua/content/articles/files/Malinovska-79a87.pdf>

³ Бублій М. П. Державне регулювання зовнішньої міграції робочої сили в Україні : автореф. дис. ... канд. наук з держ. упр. : спец. 25.00.02 / М. П. Бублій. – Харків.: 2008. – 21 с.

⁴ Горобець О.М. Міграція у відтворенні насе-

лення Поділля : автореф. дис... канд. екон. наук : 08.09.01 / О. М. Горобець. – Львів. : 2005. – 22 с.

⁵ Брич В. Шляхи вдосконалення регулювання зовнішньої трудової міграції / В. Брич // Україна: аспекти праці. – 2010. – № 4. – С. 28–30.

⁶ Скакун О. Теория права и государства / О. Скакун : учеб. пособ. – Харьков, 1997. – 258 с.

⁷ Мосьондз С. Адміністративно-правові основи державної міграційної політики в Україні / С. Мосьондз : Навч. посіб. – К.: Магістр – XXI сторіччя, 2005. – 208 с.

⁸ Про основні засади державної міграційної політики України [Електронний ресурс] : Проект Закону. – Режим доступу : http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb_n/webproc4_1?id=&pf3511=38313

⁹ Про Державну міграційну службу України [Електронний ресурс] : Проект Закону. – Режим доступу : http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb_n/webproc4_1?id=&pf3511=35804

¹⁰ Гаврушко Ю.Ф. Правове регулювання міграційних процесів на універсальному та євро регіональному рівнях : дис... канд. юрид. наук: 12.00.11 / Ю.Ф. Гаврушко ; Київський національний ун-т ім. Тараса Шевченка. – К., 2005.

¹¹ Бандурка О. Адміністративно-правове регулювання міграційного процесу в Україні : дис... канд. юрид. наук : 12.00.07 / О. Бандурка ; Національний ун-т внутрішніх справ. – Київ. : 2002. – 182 с.

¹² Чічановський А. Функціонування ЗМК як політичний процес / А. Чічановський, В. Шкляр, О. Стариш // Публіцистика і політика: зб. наук. праць політологічної спрямованості. – Вип. 1(4). – К.: Грамота, 2007.

¹³ Денисенко М.Б. Миграционная политика в зарубежных странах и Российской Федерации: опыт сравнительного анализа / М.Б. Денисенко // Институт экономики и переходного периода. – М., 2003. – 103 с.

¹⁴ Маликова Н. Парадоксы информационного обеспечения этносоциальных проблем миграции. Миграция и информация / Под ред. Ж. Зайончковской. – М.: Центр изучения проблем вынужденной миграции в СНГ, 2000. – С. 6–12.

¹⁵ Різун В.В. Маси: Тексти лекцій / В.В. Різун. – К.: Вид. – поліграф. центр «Київський університет», 2003. – 118 с.

¹⁶ Малашенко А. Ксенофобии в постсоветском обществе. Нетерпимость в России: старые и новые фобии / Под ред. Г. Витковской и А. Малашенко. – М.: Моск. Центр Карнеги, 1999. – С. 6–19.

¹⁷ Переведенцев В. Современная миграция населения России в освещении центральных газет / В. Переведенцев. – Миграция и информация / Под ред. Ж. Зайончковской. – М.: Центр изуч. проблем вынужденной миграции в СНГ, 2000. – С. 32–65.

¹⁸ Дробижева Л. Психологический настрой принимающей стороны как фактор общественной атмосферы вокруг мигрантов. Миграция и информация / Под ред. Ж. Зайончковской. – М.: Центр изучения проблем вынужденной миграции в СНГ, 2000. – С. 74–75.

¹⁹ Денисенко М.Б. Миграционная политика в зарубежных странах и Российской Федерации: опыт сравнительного анализа / М.Б. Денисенко // Институт экономики и переходного периода. – М., 2003. – 103 с.

УДК: 352(477.85)«2013/2014»

© Михайло Павлюк
(м. Чернівці)

ІНІЦІАТИВИ ДЕПУТАТСЬКОГО КОРПУСУ ЧЕРНІВЕЦЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ У ПЕРІОД ПОЛІТИЧНОЇ КРИЗИ 2013-2014 рр.

У даній статті автор аналізує передумови, хід та наслідки політичної кризи в Україні у 2013-2014 рр. і діяльність Чернівецької обласної ради у цей період. Основною темою виступає зміна позиції органу самоврядування, депутатів місцевих рад та ініціативи щодо захисту прав громадян й підтримки курсу на євроінтеграцію України.

Ключові слова: євроінтеграція, місцеве самоврядування, євромайдан, депутат обласної ради.

Pavliuk Mykhailo V. Key initiatives of Chernivtsi regional council members in 2013-2014 political crisis period. This paper analyzes the preconditions, main aspects and consequences of the political crisis in Ukraine and the Chernivtsi regional council activities in this period. The top theme is transformation of local council's position and it's members, initiatives for the protection of human rights and support for European integration of Ukraine.

Key words: eurointegration, local self-government, euromaidan, member of regional council.

Mykhailo Pavliuk. Initiative ale corpului de deputați din Consiliul Regional Cernăuți în perioada de criză din 2013-2014. În studiul de față sunt analizate condițiile, decursul și consecințele crizei politice din Ucraina în anii 2013-2014, activitatea Consiliului regional Cernăuți în perioada respectivă. Tema principală este transformarea sistemului de autoadministrare a consiliilor locale și inițiativele lor întru apărarea drepturilor omului, precum și sprijinirea aspirațiilor europene ale Ucrainei.

Cuvinte cheie: integrare europeană, administrație locală, euromaidan, deputat din consiliului regional.

У XXI ст. складно знайти демократичну розвинуту правову державу у світі де б не існувало дієвого місцевого самоврядування. Адже місцеве самоврядування, згідно ч.1.ст.3 фундаментальної й основоположної Європейської хартії, це «право і спроможність органів самоврядування в межах закону здійснювати регулювання й управління суттєвою часткою суспільних справ, які належать